

Članak Larry Butlera, prvog zamjenika visokog predstavnika: “Zakon o obligacijama BiH pomoći će u otvaranju novih radnih mjestâ”

Otvaranjem pregovora o stabilizaciji i pridruživanju, put BiH u budućnost sasvim je jasan. Ova zemlja teži da bude, i ima veoma dobre šanse da postane, normalna evropska demokratska zemlja. Obzirom da je put naprijed sada jasno definiran, tempo promjena i, što je mnogo značajnije, tempo koji će omogućiti da građani što prije osjete prednosti teških reformi, može se ubrzati.

To podrazumijeva uspostavljanje modernih evropskih institucija i praksi koje su omogućile decenijama dug snažan ekonomski razvoj i podizanje životnog standarda u zemljama Evropske unije. Značajno je istaknuti da je jedan od ključnih faktora za evropski ekonomski razvoj 1990-tih godina bilo jedinstveno tržište.

Ne smijemo dalje gubiti vrijeme u nastojanjima da Bosni i Hercegovini omogućimo ekonomski okvir koji je ostatak Evrope uspio stvoriti uz mnogo truda i napora, i čije prednosti danas uživa. To je jedini način koji će osigurati da reforme zaista počnu pozitivno utjecati na kvalitet života.

Upravo zbog toga Parlament BiH mora u narednim mjesecima usvojiti novi Zakon o obligacijama. Ovaj zakon je neka vrsta priručnika za biznis. Njime se reguliraju gotovo sve vrste komercijalnih transakcija. Trenutno u BiH postoji nekoliko različitih zakona i svi imaju isto porijeklo u jugoslovenskom

zakonu koji datira iz 1978. godine.

Postojeći zakoni su potpuno zastarjeli. Napisani su prije nego što je nastala i sama ideja interneta, što znači da se u njima ni jednom riječju ne pominje elektronsko poslovanje koje je omogućilo milione radnih mjesta širom svijeta, ali ne i u Bosni i Hercegovini. Napisani su u vremenu kada su kreditne kartice i elektronski transferi novca, te lizing i tele-šoping i zaštita potrošača predstavljali velike nepoznanice u ovom dijelu svijeta. Napisani su prije pojavljivanja mreže globalne ekonomije, a BiH se sada intenzivno bori da postane njen dio.

Dakle, potpuno je neupitno: ovaj zakon mora biti ažuriran.

Potencijalni investitori, oni koji razmišljaju o tome da ulože novac u nove fabrike i preduzeća u BiH i otvore nova radna mjesta, spriječeni su da to učine zbog činjenice da su zakoni koji reguliraju poslovni sektor u ovoj zemlji potpuno zastarjeli. Nepotrebno je napominjati da su dodatno obeshrabreni kada otkriju da se u različitim dijelovima zemlje primjenjuju različiti dijelovi zakona.

Bosni i Hercegovini potreban je novi zakon i potreban joj je jedinstven zakon.

Kada novi Zakon o obligacijama stupi na snagu, oni koji su odgovorni da privuku ulaganja u ovu zemlju moći će objasniti investorima da je došlo do ključnog poboljšanja u poslovnom okruženju.

Njemačka agencija za pomoć GTZ već godinama sarađuje sa pravnim stručnjacima, poslovnim ljudima i političkim predstavnicima širom zemlje na izradi nacрта Zakona o obligacijama koji će uvesti bh. biznis u 21. stoljeće. Oko 70 procenata teksta je identično starom zakonu, ali preostalih 30 procenata uvode veoma značajne nove odredbe.

One uključuju slijedeće:

- reguliranje informacija koje se moraju dostaviti potrošačima putem tele-šopinga, faksa ili internet prodaje;
- zaštita potrošača od obmanjujućih i neistinitih oglasa;
- zakonsko definiranje prava potrošača da vrati neispravan proizvod;
- definiranje obaveze prodavača da garantira kvalitet proizvoda.

Prednosti koje će osjetiti potrošači su potpuno jasne. Tu su također i prednosti za poslovne ljude, one koji neumorno rade kako bi vodili uspješna preduzeća u ovoj zemlji, ali to moraju činiti u okolnostima gdje postoje zastarjeli i kontradiktorni zakoni. Novi zakon sadrži odredbe koje za cilj imaju slijedeće:

- zaštititi preduzeća od obmanjujućih oglasa koje oglašavaju njihovi konkurenti;
- uskladiti propise za potrošačke kredite u BiH sa onima koji se primjenjuju širom Evropske unije;
- definirati propise za rješavanje problema zakašnjelih isplata;
- integrirati sistem transfera novca u BiH sa onim koji se primjenjuje u zemljama EU.

Pojedini političari koji novi zakon posmatraju kroz prizmu vlastitih političkih interesa a ne kroz prizmu prednosti koje će on donijeti građanima, vjerovatno će pokušati ispolitizirati ovaj zakon. Ali sada kada smo krenuli brže i sigurnije na put ka evropskim integracijama i svim prednostima koje će taj proces donijeti, ne vjerujem da će biti mnogo onih koji će imati toliko drskosti da pokušaju zakočiti ovaj proces. Građani nemaju više strpljenja za političke egzibicije koje sprečavaju investicije i radna mjesta.

Zakon o obligacijama može se uputiti u parlamentarnu proceduru u narednim mjesecima i biti usvojen do polovine 2006. godine. Ako se to desi, građani su ti koji će osjetiti prednosti. Ne

postoji razlog da se to ne ostvari.